

Article opinió - Nel Martí - “Els límits de la Menorca utòpica”

Durant el confinament causat per la pandèmia del coronavirus vaig llegir moltes vegades que aquella situació límit ens faria millors persones. Ho vaig dubtar llavors, i ho segueixo dubtant ara. En canvi, sí que pens que serà –i és- cert que la pandèmia provocarà –i provoca- molts canvis en la nostra societat. “Vivim temps de canvis”, ens diuen. Però en quin sentit caminen aquests canvis? Són canvis que permetran una millor redistribució del que s’anomena “riquesa”? Són canvis reflexionats, debatuts i aprovats per una majoria social? Són canvis dirigits a aprofundir en la democratització de les nostres institucions? Són canvis que aposten per la urgent i radical actuació contra el canvi climàtic i la resta d’abusos contra el planeta terra? No, no, no i no.

Potser, aquesta tan negativa resposta pot ser percebuda per la lectora (persona) com una visió pessimista de la realitat. Idò, no, tampoc. Les revolucions o canvis profunds en les societats mai han estat producte del pessimisme, sinó de la voluntat transformadora que porta sempre lligada l’optimisme. La realitat pot ser pèssima, però la voluntat ha de ser òptima.

Sí, no me n’amago de dir que aquesta realitat –la societat que hem construït- no m’agrada. No és ni justa ni ecològica. I el destí de l’injust i de l’antiecològic, tots dos d’origen antropocèntric i protooccidental, és l’autodestrucció. Dins aquest camí només hi cap la supervivència. Volem viure en una societat de supervivents?

Contra la realitat distòpica, l’utopia. Certament. I en el disseny d’una utopia de mínims –amb una ètica també de mínims- hem fallat tots, ciutadania i política. Però sobretot ha fallat la política, que ha estat incapaç de dur a terme els canvis que es necessiten per passar d’una societat de supervivents a una societat de benvivents i convivents. Sí, perquè la gent –la gent del carrer que cada dia va a dur el pa, gestiona la seva casa, fa feina i mira pels demés- el que vol és simplement “viure bé” o “viure en pau”, no luxosament o injustament o antiecològicament, sinó simplement amb dignitat. I la dignitat d’avui és la de la mesura, justa i sostenible. L’home com a mesura de totes les coses, deia Joan Fuster, i Pitàgores!

Dit està, encara que no agradi. Però cal dir-ho, perquè el futur que ha de venir no serà millor si no aprenem alguna lliçó, i prenem alguna acció. Farem front a la pandèmia vírica del coronavirus, però com afrontarem la *pandèmia* del canvi climàtic? Perquè aquesta, la de l’alteració del clima, serà una *pandèmia* molt més mortífera i mala de curar que l’anterior. Algú encara ho dubte? Idò, què hi feim incrèduls de la ciència? Política! I ciència!

Res. La paraula és “res”, extremada i indubitable. I és que per explicar algunes coses cal exposar-les des dels extrems. S’han fet coses, certament. Però les coses que s’han fet i es fan no tenen projecció de llarg recorregut, ni tan sols de mig recorregut. I no es fan perquè no es té consciència d’una cosa tan elemental com el límit. Fa molts anys alguns ecòlegs i economistes van parlar del creixement zero, i la reacció majoritària va ser estrident i irracional, però victoriosa. Després algú va substituir el terme de creixement zero pel de desenvolupament sostenible, i va caure amb més gràcia, tot i que en essència signifiquen el mateix: adaptar

l'activitat humana a la capacitat de regeneració del planeta, perquè aquesta activitat es pugui sostenir en el temps. Torna-m'hi: cal posar límits. Cal fer política de límits. I cal dir-ho clarament, sense embuts. Límits organitzats, mesurats, planificats, pactats,... però tanmateix límits. Límits per a ser lliures de ver. Perquè l'única llibertat sostenible és la d'aquells que se senten lliures quan la resta també ho són.

Ara ens diuen que Menorca està de moda. Però les modes passen, i deixen d'interessar a la majoria. El cert és que la moda ha agafat Menorca, una altra vegada, sense els límits fets. Tenim carretes desbordades. Platges saturades, i amb menys arena que mai. lots arreu. Zones de càmpings-caravanes improvisades. Cues als bars i restaurants per anar a berenar, dinar i sopar. I cues buides per a vacunar-se.

Ser Reserva de Biosfera vol dir gestionar des de l'excel·lència els nostres límits (sí, digueu-li desenvolupament sostenible!). I no ho hem fet, i vivim tan ofegats –i aclaparats- per l'èxit que som incapaços d'aprofitar la crisi –el moment de canvi socioeconòmic que vivim- per a repensar el nostre model econòmic que, alguns, no volem només cultivat de turisme.

Pensa-m'hi. I açò sí que ho podem fer sense límits.